

PR-225/ 2012

L.dz. 37 PR-638/225/12...

Olsztyn, dnia 25 stycznia 2012

RPO- 687236-XIX-720.8.1/11/ZG

RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPŁ.	2012-01-30
NR 1448412	

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

do BPI

Wpłynęło dnia 11.02.12

**Pełnomocnik Terenowy
Rzecznika Praw Obywatelskich
Krzysztof SZERKUS**

W odpowiedzi na Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji (KMP) z przeprowadzonej w dniu 18 października 2011 roku wizytacji Policyjnej Izby Dziecka w Olsztynie i zawartych w nim zastrzeżeń informuję:

1. W Policyjnej Izbie Dziecka w Olsztynie nie miały i nie mają miejsca przypadki wzajemnej przemocy i okrucieństwa wśród zatrzymanych.

Nieletni pozostają na monitorowanej świetlicy i nie ma praktycznej możliwości wszczęcia bójki. Podkreślić trzeba, że wszyscy nieletni zawsze w pomieszczeniach bez kamer przebywają pod nadzorem policjanta. Po konsultacji z informatykami Komendy Miejskiej Policji w Olsztynie ustalono, że monitor znajdujący się na dyżurce izby dziecka, a monitorujący dzienną świetlicę posiada jedynie funkcję podglądu obrazu, bez możliwości zapisu, w związku z powyższym odtworzenie zarejestrowanego materiału z kamer i przesłanie kopii przyjęć nieletnich do policyjnej izby dziecka jest niemożliwe do zrealizowania.

2. Regulamin odwiedzin nieletnich w PID Olsztyn, aktualnie obowiązujący w cz.II stanowi: "funkcjonariusze pełniący aktualnie dyżur w Izbie mają prawo odmówić widzenia się z nieletnim przebywającym w PID, (...) z uwagi na naganne zachowanie się osadzonego w PID np. agresja."

3. Kolejny punkt sprawozdania zdeaktualizował się, ponieważ od 1 stycznia br. uciekinierzy z MOW są zatrzymywani w PID.

4. Uwagi zawarte w punkcie 4 dotyczące opieki medycznej i zapewnienia wszystkim nowoprzybyłym badań lekarskich, regularnych wizyt lekarskich lub pielęgniarzkich. Załącznik do decyzji KGP nr 346 z 9 sierpnia 2004r. w§5 stanowi, że "jeżeli stan zdrowia nieletniego budzi wątpliwości, należy nieletniego skierować na badania lekarskie celem uzyskania opinii." w związku z tym nie ma obowiązku badań nowoprzyjętych.

5. Nieletni sprawcy czynów karalnych będący po spożyciu alkoholu przyjmowani są do PID w Olsztynie na podstawie pisma EKO-6462/5125/11 z dnia 15 września 2011r. Biura Prewencji KGP : "na podstawie obowiązujących przepisów, istnieje umocowanie prawne do umieszczania w policyjnych izbach dziecka nieletnich sprawców czynów karalnych, będących po spożyciu alkoholu".

6.7. Punkty dotyczące odwiedzin nieletnich przez bliskich. Zagadnienie to porządkuje Regulamin odwiedzin nieletnich w PID Olsztyn. Widzenia odbywają się za zgodą sędziego, kierownika izby bądź jednostki policji prowadzącej sprawę zatrzymanego. Z uwagi na dobro postępowania przygotowawczego i bezpieczeństwo zatrzymanego, a także załogi PID odwiedziny odbywają się zawsze w obecności policjanta. Nadzór ten jest uzasadniony ponieważ w innym przypadku bliscy zatrzymanego mogą przekazać niebezpieczne przedmioty, czy wpływać na jego wyjaśnienia.

8. Przyjmując do PID zatrzymanego policjanci mają ustawowy obowiązek zawiadomienia o tym fakcie rodziców lub opiekunów prawnych (art. 40 §4 UPN).

Czynność powiadomienia odnotowywana jest w protokole zatrzymania i należy do obowiązków zatrzymujących policjantów. Funkcjonariusze, jeżeli tylko jest to możliwe niezwłocznie wywiązują się z tego obowiązku.

9. Nietelni oprócz zajęć rekreacyjno- sportowych uczestniczą też w zajęciach wyrównawczych. Ponadto policjanci-wychowawcy przeprowadzają z zatrzymanymi zajęcia o charakterze resocjalizacyjnym. Wsparciem w zagospodarowaniu czasu wolnego są studenci odbywający praktyki w naszej placówce. Jednym z kryteriów zaliczenia praktyki jest przygotowanie i przeprowadzenie zajęć z nietelnymi.

Zatrzymani korzystają z przysługującego im prawa do zajęć na świeżym powietrzu. Fakt wyjścia na podwórko jest odnotowywany w książce wydarzeń. W przypadku niekorzystnych warunków atmosferycznych alternatywą są zajęcia w świetlicy sportowej, która funkcjonuje w Izbie od grudnia 2011r.

10.11.13.14 Uwagi dotyczące wyposażenia magazynu odzieży czystej w bieliznę osobistą, odzież zastępczą, zbudowanie wiaty nad częścią pola spacerowego i zakup ławek zostały przekazane w pismach adresowanych do Wydziału Zaopatrzenia i Inwestycji KWP oraz Referatu Administracyjno – Gospodarczego KMP w Olsztynie.

12. Pałka policyjna oraz kaftany bezpieczeństwa zostały usunięte z szatni nietelnich.

15. Policjanci PID w Olsztynie regularnie doskonalą swój warsztat zawodowy.

16. Nietelnią zawsze przeszukuje kobieta. Jest to nakaz, od którego nie ma odstępstwa. W sytuacjach, w których na służbie w PID nie ma policjantki, jest ona dowożona z KMP w Olsztynie i to ona dokonuje przeszukania i przebrania nietelnej. Personalia funkcjonariuszki są odnotowywane w kwestionariuszu osobowym nietelnej.

17. Podczas najbliższego remontu izby rozważona zostanie możliwość dokonania adaptacji innego pomieszczenia na pokój izolacyjny.

W kwestii wyposażenia apteczki pierwszej pomocy przedmedycznej skierowano zapotrzebowanie do Referatu AG KMP.

Wykonano w 5 egz.

Egzemplarz nr 1- Pełnomocnik terenowy RPO

Egzemplarz nr 2- SRWRiN w Olsztynie

Egzemplarz nr 3 – Pełnomocnik Komendanta Głównego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka

Egzemplarz nr 4 – Komendant Wojewódzki Policji w Olsztynie

Egzemplarz nr 5 – aa

Oprac. podinsp. V. Nurkiewicz Kierownik PID Olsztyn

Komendant Miejski Policji
w Olsztynie

insp. mgr Andrzej Góździ

SĄD REJONOWY
III Wydział Rodzinny i Nieletnich
10-001 Olsztyn, ul. Dąbrowszczaków 44
tel. (089) 523 01 20
Olsztyn, 8 lutego 2012 r.

L. dr. 10/12

Pan Krzysztof Szerkus
Pełnomocnik Terenowy
Rzecznika Praw Dziecka
Al. Solidarności 17
00-090 Warszawa

RPO-687236-11

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2012-02-15

NR 1453354

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

Wpłynęło dnia 29/02/12 EPT Golo

W odpowiedzi na Pana pismo (RPO-697236-XIX/11/720.8.1/ZG i dołączony do niego raport Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Policyjnej Izby Dziecka w Olsztynie pragnę poinformować co następuje :

Na zlecenie pani Przewodniczącej Wydziału jako sędzia , któremu powierzono na mocy art. 77 § 1 upn sprawowanie nadzoru m.in. nad Policyjną Izbą Dziecka w Olsztynie zapoznałem się z raportem Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Policyjnej Izby Dziecka w Olsztynie.

W nawiązaniu do zawartych w nim uwag i wniosków uprzejmie informuje , że kwestia pobytu w Policyjnej Izbie Dziecka nieletnich, którzy przebywają w sposób samowolny poza Młodzieżowymi Ośrodkami Wychowawczymi i Młodzieżowymi Ośrodkami Socjoterapeutycznymi została uregulowana ustawowo poprzez zmianę art. 40 ustawy o postępowaniu z nieletnimi.

Uciekinierzy z wyżej wymienionych placówek zostali zrównani w zakresie możliwości ich zatrzymania w Izbie z uciekinierami z zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich.

Uwadze ustawodawcy umknął problem nieletnich wobec których Sąd zlecił Policji ich doprowadzenie po raz pierwszy do MOW lub MOS.

Wydaje się jednak , że te same argumenty, które były podstawą zmian w ustawie o postępowaniu z nieletnimi przemawiają za dopuszczalnością ich umieszczenia w Izbie także w przypadku ich pierwszego doprowadzenia.

Zatrzymania nieletniego dokonuje się bowiem niejednokrotnie w czasie i miejscu , które uniemożliwia jego natychmiastowy transport do nieraz bardzo geograficznie odległego ośrodka.

Brak możliwości umieszczenia nieletniego w placówce resocjalizacyjnej a tym samym brak możliwości realnego wykonania orzeczonego przez sąd środka wychowawczego działa przecież przeciwko samemu nieletniemu i będzie siłą rzeczy prowadził do dalszej jego demoralizacji.

Jako dodatkowy argument należy także powołać się na art. 40 § 6 pkt 4 upn, który pozwala na przedłużenie pobytu w Izbie nieletniego tam zatrzymanego w związku z popełnieniem czynu karalnego na czas niezbędny do przewiezienia go do młodzieżowego ośrodka wychowawczego na podstawie postanowienia Sądu o zastosowaniu środka tymczasowego.

Należy więc uznać, że jest to tym bardziej dopuszczalne w przypadku postanowienia końcowego i prawomocnego o umieszczeniu w MOW.

Przeszukania nieletnich są według mojej wiedzy zawsze przeprowadzone przez funkcjonariusza tej samej płci.

Pałka policyjna oraz kaftan bezpieczeństwa zostały usunięte z szatni dla nieletnich.

W zakresie warunków bytowych nieletnich popieram wszelkie działania zmierzające do ich poprawy.

Problem braku systematycznych działań w tym zakresie od kilku lat jest znany pani Kierownik Izby, która kierowała pismo do Komendanta Wojewódzkiego Policji z prośbą o zabezpieczenie środków na remont wyposażenia sanitarnego Izby.

Na pogarszanie się warunków bytowych wskazywałem również w ostatnim sprawozdaniu z kontroli Izby za rok 2011.

Zasadnym wydaje się również postulat objęcia monitoringiem wszystkich pomieszczeń Izby , co było również sygnalizowane w sprawozdaniach kontrolnych w ubiegłych latach.

Jako szczególnie niepokojące należy ocenić informacje o działaniach o charakterze przemocy na tle podkulturowym na terenie placówki.

Wcześniej takowych sygnałów nie otrzymywałem.

Według mojej wiedzy takie sygnały nie dotarły również do kadry wychowawczej Izby.

W jej ocenie przypadki przemocy fizycznej nie miały i nie mogły mieć miejsca , gdyż nieletni nie przebywają w pomieszczeniach nie objętych monitoringiem bez nadzoru funkcjonariuszy.

Nie podzielam poglądu wskazującego , że co do zasady widzenia nieletnich z osobami najbliższymi odbywać się powinny bez obecności funkcjonariusza chyba że organ dysponujący postanowi inaczej.

Za bezpieczeństwo Izby i przebywających tam nieletnich odpowiadają funkcjonariusze Izby i taka forma widzeń stworzyłaby zbyt duże zagrożenie dla bezpieczeństwa Izby a w przypadku nieletnich zatrzymywanych do toczących się postępowań podważałaby sensowność umieszczenia ich w Izbie.

Żaden z obowiązujących przepisów nie gwarantuje też nieletnim prawa do widzenia z osobami bliskimi w Policynjnej Izbie Dziecka bez obecności osób trzecich.

Ograniczenie widzeń powinno być traktowane wyłącznie jako forma prewencji i zapewnienia bezpieczeństwa w Izbie nie zaś jako forma represji czy dyscyplinowania nieletniego.

Wszystkie uwagi raportu zostaną wykorzystane w kolejnej corocznej kontroli placówki przez sędziego sprawującego nad nią nadzór.

Sędzia Sądu Rejonowego

Wiktor Sienicki

Sędzia nadzorujący Zakład Poprawczy w Barczewie

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Pełnomocnik Terenowy
Rzecznika Praw Obywatelskich
Krzysztof SZERKUS

Gdańsk, dnia 23 lutego 2012 r.

RPO-687236-XIX/11/720.8.1/ZG

00-090 Warszawa   Tel. centr. 22 551 77 00
Al Solidarnosci 77   Fax 22 827 64 53

Szanowny Pan
Insp. mgr Andrzej Gózdź
Komendant Miejski Policji w Olsztynie
ul. Partyzantów 23
10-526 Olsztyn

BIURO PEŁNOMOCA
TERENOWEGO
80-748 GDAŃSK, ul. Chmielna 54/57
-3-

Szanowny Panie Komendancie!

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich uprzejmie dziękuję za przesłanie obszernej informacji odnoszącej się do raportu Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Policyjnej Izby Dziecka w Olsztynie.

Wskazuję jednak, że Krajowy Mechanizm Prewencji nie może przyjąć wszystkich wyjaśnień Pana Komendanta. W przesłanej odpowiedzi na zarzut braku wystarczającej ilości kamer monitoringu odpowiada Pan, iż monitorowanie tylko jednego pomieszczenia (będącego świetlicą) jest wystarczające dla zapewnienia bezpieczeństwa nieletnim, gdyż, jeżeli przebywają oni w miejscu nie objętym monitoringiem, to zawsze są pod opieką funkcjonariusza. Jednakże z rozmów przeprowadzonych z nieletnimi podczas wizytacji KMP w Izbie jednoznacznie wynika, że podopieczni przebywają w pokojach nieobjętych monitoringiem bez nadzoru opiekuna. Fakt ten przemawia za tym, aby w celu uniknięcia wszelkich wątpliwości w tym zakresie, objąć monitoringiem całą placówkę. Dla ewentualnych celów dowodowych nagrania te powinny być archiwizowane. Obecna sytuacja gdy obraz z kamer jest tylko widoczny na ekranie monitora i nie ma możliwości przewijania nagranych obrazów, poddaje pod wątpliwość sens posiadania tego typu urządzeń. W tym miejscu muszę podkreślić, iż funkcjonariusze Policyjnej Izby Dziecka w dniu wizytacji przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji byli przekonani o dokonywanej

archiwizacji nagrań z kamer monitoringu. W rozmowie podkreślali fakt, że nagrany obraz może odtworzyć jedynie uprawniona osoba z Komendy Miejskiej Policji w Olsztynie.

Odnosząc się do zapisu o zaprzestaniu stosowania środków dyscyplinujących niezgodnych z prawem podnosi Pan Komendant argument, że działania polegające na karaniu nieletnich poprzez odmawianie im prawa kontaktu z bliskimi, są zgodne z Regulaminem PID Olsztyn. Pragnę jednak zauważyć, iż zgodnie z Konstytucją RP, Polska jest demokratycznym państwem prawa, a co się z tym wiąże na jej terenie obowiązuje prawo powszechnie obowiązujące zgodnie z hierarchią źródeł prawa zawartą w Ustawie Zasadniczej. W związku z tym, jeżeli jakieś dobro prawne (w tym miejscu jest to prawo dziecka pozbawionego wolności do utrzymywania kontaktów ze swoją rodziną) jest chronione przez akt normatywny powszechnie obowiązujący, w tym przypadku ratyfikowaną umową międzynarodową, to z prawnego punktu widzenia prawo wewnętrznie obowiązujące nie może ograniczać wolności wynikających z prawa międzynarodowego. Regulamin PID nie może być sprzeczny z obowiązującym prawem, tym bardziej, gdy chodzi o ochronę podstawowych praw i wolności. Niedopuszczalne jest zasłanianie się przez organy państwowe przepisami wewnętrznymi w sytuacji łamania praw dziecka.

Co do informacji dotyczącej badań lekarskich nowoprzyjętych do placówki nieletnich, iż badanie to jest obowiązkowe tylko wtedy, gdy stan zdrowia nieletniego budzi wątpliwości, należy stwierdzić, co następuje. W raporcie wskazano, że zgodnie z paragrafem 44 Zaleceń Europejskiego Komitetu ds. Zapobiegania Torturom i Nieludzkiemu oraz Poniżającemu Traktowaniu (CPT) w policyjnych izbach dziecka powinny być zapewnione „wszystkim nowoprzybyłym bezzwłoczne badania medyczne i regularne wizyty lekarskie lub pielęgniarskie”. Ponieważ jest to zalecenie i nie ma charakteru normy bezwzględnie obowiązującej prawa międzynarodowego, nie można wymagać jego stosowania. Jednakże mając na uwadze to, iż dobro dziecka jest celem priorytetowym, każde działanie mające na celu poprawę jego sytuacji prawnej powinno być wykonane. Celem Zaleceń CPT jest jak najszersze stosowanie norm mających zabezpieczać elementarne prawa człowieka i obywatela, tym bardziej osoby nieletniej. Krajowy Mechanizm Prewencji postuluje zatem, aby rozszerzyć opiekę medyczną w

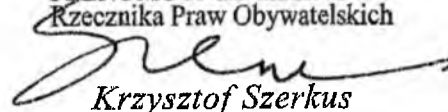
Policyjnej Izbie Dziecka w Olsztynie oraz, żeby nie pozostawiać tak poważnej decyzji, w przedmiocie poddania osoby badaniu lekarskiemu, uznaniu funkcjonariusza policji, który nie posiada odpowiedniego wykształcenia medycznego, aby oceniać stan zdrowia nieletniego.

W nawiązaniu do pkt 6 i 7 odpowiedzi na raport pragnę powtórzyć postulat o stosowanie jako reguły zasady, że nieletni ma prawo do spotkań bez obecności funkcjonariusza i odchodzić o tej zasady w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach.

Odnosząc się do Pana zapewnienia, iż „policjanci z PID w Olsztynie regularnie doskonalą swój warsztat zawodowy” zwracam się z uprzejmą prośbą o wskazanie jakie zajęcia doskonalące warsztat pracy policjantów z Izby Dziecka zostały przeprowadzone w roku 2011?

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 roku o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147, ze zm.), uprzejmie proszę o ustosunkowanie się do powyższych uwag.

Z wyrazami szacunku,

PEŁNOMOCNIK TERENOWY
Rzecznika Praw Obywatelskich

Krzysztof Szerkus

Olsztyn, dnia 5 marca 2012r.

RPO- 687236-XIX-720.8.1/11/ZG

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
WPEL. 2012 -03- 12 P.G.
ZAL. NR 145 9868

Pełnomocnik terenowy
Rzecznika Praw Obywatelskich

Krzysztof SZERKUS

- W odpowiedzi na pismo z dnia 23 lutego 2012r. uprzejmie informuję:
- w kwestii funkcjonowania monitoringu we wszystkich pomieszczeniach izby dziecka w Olsztynie kolejny raz przesłano pismo do Wydziału Zaopatrzenia i Inwestycji Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie,
  - nagrania z kamer monitoringu sypialni, w których nieletni przebywają w porze nocnej są po okresie jednego miesiąca archiwizowane, a nagrany zapis obrazu może przegrać jedynie uprawniony do tego informatyk. Brak możliwości odtworzenia zapisu dotyczy wyłącznie monitora znajdującego się w pomieszczeniu dyżurnego izby,
  - w pomieszczeniach gdzie nie funkcjonuje monitoring (oprócz łazienek i toalet) nieletni zawsze przebywają pod opieką funkcjonariusza,
  - dokonano zmiany w zapisie Regulaminu Policyjnej Izby Dziecka w Olsztynie i wykreślono punkt dotyczący odmowy widzenia z bliskimi z „ uwagi na naganne zachowanie się osadzonego w PID np. agresję”.
  - w kwestii badań lekarskich nieletnich zatrzymanych w izbie dziecka PID w Olsztynie stosuje się do przepisów zawartych w załączniku do decyzji KGP nr 346 z 9 sierpnia 2004r. - wszelkie sugestie w tym zakresie powinny być kierowane do Komendy Głównej Policji,
  - policjanci izby dziecka w Olsztynie w 2011 roku uczestniczyli w n/w szkoleniach:
    1. Formy i metody pracy w zakresie nieletnich w oparciu o Zarządzenie 1619/2010 KGP
    2. Sporządzanie meldunków informacyjnych wprowadzanych do SMI
    3. Użycie środków przymusu bezpośredniego oraz broni palnej.Ponadto poszerzali swoją wiedzę w ramach samokształcenia.

Wykonano w 2 egzemplarzach
Egzemplarz nr 1 – adresat
Egzemplarz nr 2 –aa
opr.podinsp.V.Nurkiewicz

2 Powożeniem
Komenda Miejska Policji
w Olsztynie
mgr Andrzej Góralc